

Tillämpning av inkassolagen

Datainspektionens allmänna råd

Innehåll

Bakgrund	7
Inkassoverksamhet	7
Rättslig reglering	7
Några begrepp	8
Inkassoåtgärder	8
Inkassoverksamhet	9
Långtidsbevakning	9
Tillståndsplikt	10
God inkassosed	10
Betalningspåminnelse	11
Allmänt	11
Parkering	11
Ersättningskyldighet	11
Kontroll av gäldenärens identitet m.m.	12
Kontroll av fordran	13
Lagligen grundad fordran?	13
Underårig gäldenär	14
Undersökningsplikt m.m.	14
Straffansvar	15
Kontakten med borgenären	15
Kontakten med gäldenären	16
Allmänt	16
Muntlig kontakt	16
Frågor från gäldenären	17
Övrigt	17

Inkassokrav	17
Underrättelse	17
Tillåtna inkassoåtgärder	18
Gemensamt inkassokrav?	18
Antal inkassokrav	18
Inkassokrav mot handelsbolag och borgensmän	19
Vad ska inkassokravet innehålla?	20
Grund för en fordran	21
Expediering m.m.	22
Tidsfrister	22
Konkursansökan	23
Avstängning av elleverans	24
Parkeringsavgift	25
Allmänt	25
Betalningspåminnelse m.m.	25
Överlåten fordran	26
Utformning av inkassokrav	26
Övrigt	26
Val av processform	27
Verkställighet	28
Amorteringsplan	29
Allmänt	29
Innehåll	29
Godtagande	30
Dröjsmålsränta	30
Ränta enligt lag	30
Ränta enligt avtal	31
Ränteskuld	31
Ränteangivelse	31

Kostnader	32
Rättslig reglering	32
Ersättningskyldighet	33
Bevara kravet	33
Angivande av ersättningsanspråk	34
Kostnad för avisering och bokföring	34
Inkassokostnad	34
Kostnader för det rättsliga förfarandet	35
Betalning	36
Avräkning	37
Oidentifierad inbetalning	38
Skadestånd	39
Rättelse av uppgifter i kreditupplysningsregister	39
Vilka uppgifter noteras?	39
Meddela rättelse	40
Vad är missvisande uppgift?	41
Föreskrifter och skadestånd	42
Redovisning	42
Tillstånd	44
Ansökan	44
Tillståndsprövning	44
Tillståndstid	45
Förnyelse av tillstånd	45
Återkallelse av tillstånd	45
Bevarande av handlingar	46
Bilagor	
1. DIFS 1999:2	47
2. Inkassolagen	49
3. Inkassoförordningen	53
4. Lag om ersättning för inkassokostnader	54

Med den här skriften riktar sig Datainspektionen till den som bedriver inkassoverksamhet. Råden ger inspektionens syn på vad som menas med "god inkassosed". De ligger till grund för inspektionens föreskrifter vid tillståndsgivning och tillsyn.

Råden och Datainspektionens föreskrifter om tillstånd enligt 2 § inkassolagen (se bilaga 1) trädde i kraft den 1 april 1989. Detta är den fjärde upplagan av de allmänna råden, reviderad i maj 2001.

Bakgrund

Datainspektionen är tillstånds- och tillsynsmyndighet för inkassoverksamhet som bedrivs av andra än advokater eller de företag som står under Finansinspektionens tillsyn (t.ex. banker). Datainspektionen ska bl.a. se till att god sed iakttas i inkassoförfarandet.

Enbart den som har kunskap om gällande regler och Datainspektionens praxis vid tolkningen av begreppet god inkassosed kan hantera inkassoärenden på ett godtagbart sätt. Dessa allmänna råd om tillämpningen av inkassolagen är en vägledning för hur begreppet god inkassosed ska tolkas.

De allmänna råden ligger till grund för de föreskrifter som Datainspektionen ger i samband med att den meddelar tillstånd för inkassoverksamhet. De tillämpas också när inspektionen i samband med tillsyn meddelar särskilda föreskrifter.

De allmänna råden är inte uttömmande och får inte uppfattas så, att allt som inte behandlas i råden är tillåtet.

Datainspektionen har utfärdat särskilda föreskrifter (DIFS 1999:2) om tillstånd enligt 2 § inkassolagen.

Inkassoverksamhet

Inkassoverksamhet regleras av inkassolagen (1974:182). Dessutom gäller personuppgiftslagen (1998:204) som också innehåller övergångsbestämmelser beträffande datalagen.

Bestämmelser för inkassoverksamhet finns även i inkassoförordningen (1981:956), lagen (1981:739) och förordningen (1981:1057) om ersättning för in-

**Rättslig
reglering**

kassokostnader m.m. samt i Datainspektionens föreskrifter om tillstånd enligt 2 § inkassolagen (DIFS 1999:2).

Några begrepp

Indrivning av fordringar genom inkassoåtgärder kallas **inkassoverksamhet**. Praktiskt taget all indrivning av fordringar är inkassoverksamhet. Två undantag görs i lagen. Exekutiva myndigheter omfattas inte. Det gör heller inte fysiska personer som själva driver in egna och närståendes fordringar samt dödsbon som själva driver in egna fordringar. Undantagen gäller inte fordringar som har uppkommit i näringsverksamhet eller som har övertagits från någon annan för indrivning.

Med **inkassoåtgärd** menas en påtryckning på gäldenären, t.ex. ett inkassokrav. Det är inte en inkassoåtgärd att på en faktura eller betalningspåminnelse ange tid för betalning, eller att fordran kommer att överlämnas för inkasso om den inte betalas.

Med **inkassoombud** avses den som driver inkassoverksamhet som är tillståndspliktig enligt 2 § inkassolagen eller som åtar sig att driva in fordringar för annans räkning.

Inkassoåtgärder

I förarbetena till inkassolagen uttalas att det inte är möjligt att uttömmande ange vilka påtryckningar mot en gäldenär som är en inkassoåtgärd i lagens mening. Normalt är det fråga om att gäldenären hotas med rättsliga eller exekutiva åtgärder. Men även ett besked om att ett kreditavtal eller ett annat avtal kan komma att sägas upp kan vara en sådan påtryckning. Likaså en uppgift om att borgenären kan komma att dra in en prestation som han annars förlöpande tillhandahåller gäldenären, t.ex. leverans av elektrisk ström eller anslutning till telefonnätet (prop. 1980/81:10 s. 142 ff.).

Faktiska åtgärder, t.ex. att stänga av strömmen eller telefonen, är inte inkassoåtgärder. Dessa åtgärder syftar inte till att driva in utestående fordringar, utan innebär endast att ett löpande leveransavtal avbryts för att förhindra att ytterligare fordringar ska uppkomma i framtiden.

Rena påminnelser om betalningsskyldighet, t.ex. att sända ut en betalningsavi, faller utanför begreppet inkassoverksamhet (jfr prop. 1974:42 s. 103, 1980/81:10 s. 75 ff.).

Datainspektionen har i sin praxis ansett att ett ombuds inkassoverksamhet omfattar alla åtgärder som vidtas från det att inkassokravet sänds ut tills ärendet slutredovisas, dvs. när redovisningshandling, övriga handlingar och tillkommande medel lämnas över till uppdragsgivaren/borgenären.

Om någon endast utför ett visst led i indrivningsåtgärderna, t.ex. skriver och sänder ut inkassokrav eller utfärdar och lämnar in ansökningar till kronofogdemyndighet eller domstol, är det också inkassoverksamhet.

Den som enbart tillhandahåller formulär för t.ex. inkassokrav eller sådana ansökningar, anses inte bedriva inkassoverksamhet. Att för borgenärens räkning ombesörja utskrifter av inkassokrav och ansökningar där borgenären anges som avsändare, är inte heller inkassoverksamhet.

Ombud som har till uppdrag att bevaka tid för preskription och vidta preskriptionsavbrytande åtgärd samt att när det är lämpligt vidta inkassoåtgärd, utför s.k. långtids- eller inkassobevakning. Sådana uppdrag kan innebära att ombudet bara sänder en erinran/betalningspåminnelse till gäldenären för att avbryta preskriptionen. Detta anses inte vara en inkassoåtgärd. Men om preskrip-

**Inkasso-
verksamhet**

**Långtids-
bevakning**

tionen bryts genom att ombudet vidtar en inkassoåtgärd har ett inkassoförfarande påbörjats.

Om ombudet registrerar uppgifter om gäldenärer som omfattas av sådana bevakningsuppdrag måste personuppgiftslagen följas.

Tillståndsplikt

Enligt 2 § inkassolagen krävs i vissa fall tillstånd av Datainspektionen för att bedriva inkassoverksamhet. Tillstånd krävs för indrivning av fordringar för annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning. I inkassolagen och Datainspektionens föreskrifter (DIFS 1999:2) finns dock vissa undantag från tillståndsplikten.

God inkassosed

Som en allmän grundregel fastslås i 4 § inkassolagen att inkassoverksamhet ska bedrivas enligt god inkassosed. Vidare gäller att gäldenären inte får vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättas för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd. Grundprincipen, att inkassoverksamhet ska bedrivas enligt god inkassosed, konkretiseras i 5–11 §§ inkassolagen samt i Datainspektionens praxis i inkassofrågor.

Även en borgenär som själv driver in sina fordringar utan att anlita ombud ska tillämpa god inkassosed. Vad som sägs i följande avsnitt om vad ett inkassoombud ska iaktta, gäller alltså också för en sådan borgenär – om inte borgenären är en enskild person eller ett dödsbo och fordran inte har uppkommit i näringsverksamhet eller övertagits för indrivning.

Betalningspåminnelse

En betalningspåminnelse är en enklare påminnelse om skyldigheten att betala en förfallen skuld. Den sänds ofta ut innan borgenären vidtar eller låter vidta strängare åtgärder i form av krav m.m. Som nämnts i avsnittet "Inkassoåtgärder" på s. 8 är en ren betalningspåminnelse som skickas före ett kravbrev, ett förstadium till de inkassoåtgärder som regleras av inkassolagens bestämmelser och omfattas inte av lagen.

I en betalningspåminnelse kan det anges när borgenären senast önskar få betalt. Påminnelsen kan också innehålla ett meddelande om att fordran kommer att överlämnas till någon annan för inkasso om den inte betalas. Enligt 1 § inkassolagen är en sådan påminnelse inte en inkassoåtgärd.

En betalningspåminnelse som förenas med någon annan påtryckning mot gäldenären är däremot en inkassoåtgärd. Att sända en sådan handling till gäldenären strider mot god inkassosed.

Bilägare ska få en betalningspåminnelse innan inkassoåtgärder vidtas. Detsamma bör gälla när bilägaren krävs på avgift för s.k. avtalsparkering. En sådan betalningspåminnelse har karaktären av en dubblettfaktura (8 § lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering). Se vidare s. 25 "Parkeringsavgift".

Gäldenären är bara skyldig att betala för en skriftlig betalningspåminnelse om detta har avtalats senast i samband med att skulden uppkom (2 § lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m.). Frågan om ett avtal föreligger ska bedömas enligt vanliga regler. Det torde krävas att man tydligt har gjort klart för gäldenären att denne är

Allmänt

Parkering

Ersättnings-skyldighet

skyldig att ersätta kostnader för en betalningspåminnelse och att gäldenären har accepterat skyldigheten (prop. 1980/81:10 s. 158–159).

Kostnaden i det enskilda fallet ska ha varit skäliggen påkallad för att ta till vara borgenärens rätt (4 § lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m.). Det kan i regel inte anses skäligt att gäldenären får fler än en betalningspåminnelse (prop. 1980/81:10 s. 160–161).

Det står i strid med god inkassosed att vidta inkassoåtgärder för en fordran på en påminnelseavgift som gäldenären inte har åtagit sig att betala.

Kontroll av gäldenärens identitet m.m.

Om det är påkallat, t.ex. vid misstanke om felaktig identitet, ska inkassoombudet kontrollera gäldenärens identitet innan inkassoåtgärder vidtas. En sådan utredning måste bedrivas mycket skyndsamt.

För att förhindra att gäldenärer förväxlas bör det finnas fasta rutiner för identitetskontroll. Kontrollen bör vara noggrann och endast utföras av personal som har upplysts om kontrollens betydelse.

Rättsliga åtgärder får inte vidtas förrän gäldenären har fått ett krav och den angivna tiden har gått ut. (5–6 §§ inkassolagen). Ett inkassokrav ställt till en ofullständigt identifierad gäldenär, t.ex. ”Nisses Bygg”, är inte ett inkassokrav ställt till gäldenären. Det framgår inte om kravet riktar sig mot Nisses Bygg AB, Nisses Bygg HB, Nisses Bygg i Göteborg AB, Nils Andersson med firma Nisses Bygg etc.

Om en inkassobyrå sänder ett inkassokrav till ”Nisses Bygg” och därefter vidtar rättsliga åtgärder mot Nils Andersson med firma Nisses Bygg bryter inkassobyrån mot 6 § inkassolagen. Att bryta mot inkassolagen strider givetvis mot god inkassosed.

I första hand är det uppdragsgivaren som bör ge ombudet korrekta uppgifter om gäldenärens identitet – namn, adress, eventuell firma och person- eller organisationsnummer. Uppgift om korrekt firma kan också inhämtas från t.ex. Patent- och Registreringsverket.

När man efterforskar en gäldenärs person- eller organisationsnummer, ska den namn- och adressuppgift man får fram jämföras med de uppgifter som borgenären har lämnat. Om uppgifterna inte stämmer överens, bör inkassoombudet vända sig till borgenären för utredning.

Vid tveksamhet om gäldenärens identitet ska ärendet inte fullföljas. Kronofogdemyndighet och domstol bör omedelbart underrättas om att man utreder om ansökan i ett mål avser fel person. Om det visar sig att ansökan gäller fel person ska den omedelbart återkallas.

Kontroll av fordran

En inkassoåtgärd bör inte vidtas om det finns sannolika skäl för att en fordran inte är lagligen grundad (8 § inkassolagen). Det är inte god inkassosed att vidta en inkassoåtgärd om det framgår av handlingarna som lämnats till inkassoombudet eller av invändningar från gäldenären att fordran saknar laga grund.

Bestämmelsen kan bli tillämplig bl.a. om det fram-

Lagligen grundad fordran?

går att en fordran har överlåtits till annan eller att gäldenären är omyndig. Som ytterligare exempel kan nämnas fall då ett avtal måste antas vara ogiltigt på grund av tvång eller svek.

Underårig gäldenär

När det gäller underåriga – dvs. personer som är yngre än 18 år – bör man tänka på följande. Föräldrabalken innehåller regler som ger den som är underårig rätt att under vissa förutsättningar utföra rättshandlingar med bindande verkan. Bl.a. får en underårig som har fyllt 16 år själv råda över vad hon har förvärvat genom eget arbete. Det förekommer ofta att underåriga köper varor kontant för mindre belopp. Säljaren bör i sådana fall kunna utgå från att den underåriga betalar med egna pengar eller att hon har förmyndarens samtycke.

När en vara beställs och ska betalas i efterhand är situationen en annan. Säljaren kan då inte utgå från att den underåriga blir bunden av avtalet. Inkassoåtgärder ska därför inte vidtas när det av handlingen eller på annat sätt framgår att en beställare av varor är yngre än 18 år, såvida det inte finns anledning anta att beställningen är lagligen bindande, t.ex. genom att förmyndaren har godkänt eller undertecknat beställningen.

Undersökningsplikt m.m.

God inkassosed innebär bl.a. att om gäldenären invänder mot ett inkassokrav ska inkassoombudet snarast möjligt undersöka om invändningen har fog för sig, dels med hänsyn till 8 § inkassolagen, dels för att kunna lämna råd till borgenären om vidare åtgärder.

Om gäldenären påstår att fordringsanspråket inte kan riktas mot honom ska inkassoombudet – om invändningen inte verkar vara helt obefogad – underrätta borgenären och begära besked om dennes inställning.

När det gäller inkassouppdrag från borgenärer med juridiskt komplicerade fordringsförhållanden (t.ex. fordringar som grundar sig på leasingavtal) bör inkassoombudet göra klart för sig om uppdraget avser en fordran där uppdragsgivaren är rätt borgenär eller om uppdrag med denne som borgenär ska avvisas. Svårare och mer ovanliga fall bör prövas av personal med juridisk utbildning. Om inkassoombudet finner förhållandena alltför komplicerade bör han, på ett planerat och för borgenären acceptabelt sätt, avstå från uppdraget.

Om flera gäldenärer riktar samma invändning mot en viss borgenärs anspråk, t.ex. att en annons inte har beställts, finns det ofta skäl för inkassoombudet att ifrågasätta om fordran är lagligt grundad. Ombudet bör under sådana förhållanden inte åta sig uppdraget.

Det bör påpekas att den kan dömas till straff som medverkar till indrivning av ogrundade anspråk trots att han har anledning att misstänka att anspråket är ogrundat.

Straffansvar

Kontakten med borgenären

Inkassoombudet bör alltid hålla borgenären underrättad om förhållanden som har betydelse för uppdraget.

Inkassoombudet ska ha sådana rutiner att han skyndsamt får besked om invändningar och betalningar från gäldernären som har sänts till borgenären.

Innan inkassoombudet vidtar åtgärder ska han göra klart för sig hur betalningsanspråket har hanterats tidigare.

Kontakten med gäldenären

Allmänt Inkassoåtgärder får inte väcka onödigt uppseende eller göras på ett sätt som kan skandalisera gäldenären.

Normalt får gäldenären sökas upp i sin bostad eller på sin arbetsplats endast på sin egen uttryckliga begäran.

All information till gäldenären – skriftlig eller muntlig – måste vara saklig och korrekt.

Har gäldenären förklarat sig ointresserad av att träffa en betalningsuppgörelse strider det mot god inkassosed att kontakta gäldenären på nytt i samma ärende.

Krav mot en gäldenär ska framställas skriftligt (5 § inkassolagen). Post till gäldenären bör sändas som normalbrev (A-post). Om eventuella tidsfrister för gäldenären förlängs, kan även annat långsammare befordringssätt användas.

Muntlig kontakt Innan fristen för inkassokravet går ut bör muntlig kontakt med gäldenären endast förekomma på dennes initiativ. Efter fristens utgång kan inkassoombudet ta muntlig kontakt med gäldenären om denne inte har hört av sig under tidsfristen eller har förklarat sig villig till muntliga diskussioner.

Muntlig kontakt med gäldenären får inte förekomma om denne har undanbett sig det. Normalt bör man enbart ta muntliga kontakter med gäldenären för att åstadkomma en betalningsuppgörelse.

God inkassosed innebär att muntlig information om vilka åtgärder som kommer att vidtas om betalning uteblir motsvarar vad som har angivits i inkassokravet.

En förutsättning för en telefonkontakt är att det med rimlig säkerhet kan antas att den uppringde är identisk med gäldenären. Om gäldenären är en privatperson får han kontaktas under dag- och kvällstid och då inte senare än klockan 21.00 i sin bostad.

Inkassoombudet bör föra anteckningar över telefonkontakter och andra muntliga kontakter med gäldenären.

God inkassosed innebär att inkassoombudet utan dröjsmål ska besvara gäldenärens frågor om fordringsanspråket.

Inkassoombudet bör helgfri måndag–fredag under dagtid ha en bestämd telefontid då han är tillgänglig för gäldenären.

God inkassosed kräver att inkassoombudet anges med korrekt och fullständigt namn respektive firma i de handlingar (blanketter, formulär, meddelanden m.m.) som används i inkassoverksamheten. Postutdelningsadress, besöksadress och telefonnummer ska anges.

Inkassokrav

God inkassosed kräver att en fordran är förfallen till betalning innan inkassoåtgärder vidtas. Normalt ska gäldenären ha underrättats om betalningsanspråket genom en faktura eller på annat sätt.

Vid inkassering av parkeringsavgift får ingen inkassoåtgärd vidtas innan en betalningspåminnelse har sänts till fordonsägaren. Se vidare s. 25 ”Parkeringsavgift”.

Särskilda regler gäller också vid avstängning av

Frågor från gäldenären

Övrigt

Underrättelse

elleverans. Se vidare s. 24 ”Avstängning av elleverans”.

Tillåtna inkassoåtgärder

Inkassoåtgärder får vidtas endast när de är nödvändiga för att tillvarata borgenärens rätt.

Om en viss åtgärd faktiskt inte övervägs eller om det inte finns förutsättningar för att genomföra den, får inte gäldenären hotas med en sådan åtgärd.

Gemensamt inkassokrav?

Om flera fordringsanspråk från en uppdragsgivare riktar sig mot samma gäldenär ska fordringsanspråken sammanföras, om inte särskilda skäl talar emot det.

Fordringar från flera olika borgenärer bör inte tas upp i ett gemensamt inkassokrav. När det gäller kommunala avgifter anser dock Datainspektionen att avgifterna har sådan anknytning till varandra att de i vissa fall kan sammanföras i ett gemensamt inkassokrav. Av ett sådant krav ska det klart framgå i vilken kommunal verksamhet fordringarna har uppkommit samt att gäldenären har rätt att bestämma vilken fordran en eventuell delbetalning ska avse. Vidare ska det framgå att inkassokravet har framställts enligt uppdrag.

Antal inkassokrav

För att gäldenären inte ska bli ersättningsskyldig för onödiga inkassokostnader, får normalt bara ett inkassokrav sändas till gäldenären i ett och samma ärende.

Av samma skäl anser Datainspektionen att fler än två resultatlösa inkassokrav på periodvis återkommande fordringsanspråk, t.ex. hyresfordringar, inte kan anses motiverade för att tillvarata borgenärens rätt. Det är därför inte förenligt med god inkassosed att i denna situation rikta ytterligare inkassokrav med anspråk på kostnadsersättning.

Det innebär att borgenären, vid utebliven betalning av regelbundet återkommande belopp, i vissa fall kan låta bli att sända inkassokrav. Datainspektionen har i sin praxis ansett att det inte strider mot god inkassosed att i en ansökan till kronofogdemyndighet eller tingsrätt ta med ett belopp för en tredje hyresmånad som har förfallit till betalning, även om ett inkassokrav avseende detta belopp inte har skickats till gäldenären. En förutsättning är att gäldenären har fått inkassokrav för de två tidigare månadsbeloppen.

Om flera är solidariskt betalningsansvariga och de krävs genom samtidiga inkassoåtgärder, bör var och en av gäldenärerna underrättas om att inkassokrav riktas även mot övriga solidariskt ansvariga.

Samma dag som ansökan lämnas in till kronofogdemyndighet eller domstol kan en exakt kopia av ansökningshandlingen skickas till gäldenären för kännedom utan att detta anses vara ett inkassokrav. Tillägg eller ändringar bör inte göras på en sådan kopia.

Bolagsmännen svarar solidariskt för ett handelsbolags skulder (2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag). Observera dock det begränsade ansvar som kommanditdelägare har i handelsbolag som är kommanditbolag. Regeln är tvingande, dvs. man kan inte avtala bort den i t.ex. bolagsavtalet. Det lagliga ansvaret för bolagsmännen är alltså primärt och solidariskt. Detta innebär att en borgenär kan välja att kräva bolaget på betalning eller kräva bolagsmännen i den ordning han önskar.

För att gäldenären/gäldenärerna inte ska behöva betala onödiga inkassokostnader bör inkassokrav normalt inte sändas samtidigt till samtliga. Den

Inkassokrav mot handels- bolag och borgensmän

som gör så riskerar dessutom att bolaget eller delägarna använder sig av möjligheten att bestrida kostnadsyrkandet och åberopa att sökanden har inlett förfarandet i onödan mot dem alla (46 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning). Jämför även 4 § lagen om ersättning för inkassokostnader m.m. där det sägs att ersättningskyldighet endast gäller kostnader som har varit skäligan påkallade för att ta till vara borgenärens rätt.

Samma resonemang kan föras om en borgenär söker gäldenären och hans borgensmän samtidigt eller t.o.m. borgensman före gäldenär.

Inkasso mot en borgensman ska göras enligt samma normer som annan inkasso. Bl.a. ska gäldenären innan inkassoåtgärder vidtas mot honom underrättas om anspråket genom fakturering eller annan avisering. En borgensman bör alltså särskilt underrättas om att borgensåtagandet ska tas i anspråk och få tillfälle att betala inom skälig tid. Om betalning inte sker kan inkassokrav sändas ut.

Om borgenären väljer att rikta krav mot flera gäldenärer samtidigt för att tillvarata sin rätt, bör borgenären underrätta samtliga gäldenärer om att krav riktas mot dem alla.

Vad ska inkassokravet innehålla?

Enligt 5 § inkassolagen ska ett inkassokrav innehålla uppgift om

- borgenärens namn,
- grunden för en fordran,
- kapitalbelopp,
- ränteanspråk (se s. 30 "Dröjsmålsränta"),
- kostnadsersättning (se s. 32 "Kostnader"),
- tidsfrist för betalning eller invändning.

Varje delpost ska ta upp kapital och dröjsmålsranta på sådant sätt att mottagaren kan kontrollera beräkningen.

Om en fordran har överlåtits eller pantsatts och gäldenären på grund av detta inte kan betala till överlåtare eller pantsättaren med befriande verkan, ska inkassokravet dessutom innehålla en tydlig upplysning om detta.

Kravet bör innehålla anvisning om lämpligt betalningssätt (5 § inkassolagen).

Enligt Datainspektionens praxis bör inkassokravet även innehålla

- gäldenärens namn,
- gäldenärens firma,
- inkassoombudets fullständiga namn, eventuella firma, postutdelningsadress, besöksadress och telefonnummer,
- handläggarens namn och telefonnummer eller annan upplysning som gör det möjligt för gäldenären att få direktkontakt med den som handlägger inkassoärendet,
- utskriftsdatum (inkassokrav ska sändas senast dagen efter utskriftsdagen),
- till vem och hur betalning ska ske,
- till vem invändning mot kravet ska riktas,
- vilka åtgärder som kan komma att vidtas om inte betalning eller invändning inkommer inom tidsfristen. Åtgärden ska preciseras (t.ex. ansökan om betalningsföreläggande).

Gäldenären ska på ett säkert sätt kunna identifiera fordran med ledning av samtliga uppgifter som har lämnats i inkassokravet. Detta ska därför innehålla tydliga uppgifter om det förhållande som fordran eller fordringarna grundar sig på. Det krävs att gäldenären i själva inkassokravet eller i handling som bifogas får sådana uppgifter om

**Grund för
en fordran**

grunden för fordran att han kan identifiera den fordran som avses. Är det fråga om köp av tjänst ska uppgift lämnas om detta och om datum för avtal eller för en tidigare utsänd faktura. Grunden för en fordran ska anges i klartext och inte enbart genom ett nummer eller annan kod. Grunden för fordran får inte anges enbart genom en hänvisning till tidigare överlämnad faktura, utan inkassokravet måste innehålla en uppgift om vad fakturan avser. Fakturanummer kan anges om en fakturakopia bifogas.

Expediering m.m.

Om en betalningspåminnelse har skickats till gäldenären, bör inte ett inkassokrav skickas så snart att gäldenären inte har haft praktisk möjlighet att hinna betala efter påminnelsen.

Inkassokrav ska sändas samma dag eller senast dagen efter den dag som har angivits som utskriftsdag.

Inkassokrav till en gäldenär som inte är näringsidkare sänds till dennes senast kända bostadsadress, om inte gäldenären har upplyst om att han kan nås på annan adress eller detta har framkommit på annat sätt.

Om ett inkassokrav kommer tillbaka utan att ha nått mottagaren ska borgenären eller dennes ombud efterforska gäldenärens nya adress innan ytterligare åtgärder vidtas.

Tidsfrister

Den tidsfrist som anges i inkassokravet bör inte vara kortare än åtta dagar räknat från utsändningsdagen. Används annan postbefordran än normalbrev (A-post) bör fristen förlängas. Betalningsfristen bör också förlängas om postbefordran kan tänkas bli fördröjd på grund av att kravet har skickats i anslutning till en sammanhängande helgperiod. Gäldenären bör ha minst sex dagars

frist från det att kravet har tagits emot. Detta gäller även parkeringsavgifter (se vidare s. 25 ”Parke-ringsavgift”).

Ansökan till kronofogdemyndighet eller domstol eller annan åtgärd bör inte göras tidigare än fyra dagar efter det att den tidsfrist som anges i inkas-sokravet har gått ut.

Konkursansökan

I ett avgörande har Högsta domstolen (NJA 1990 s. 585) ansett att en konkursansökan kan vara en inkassoåtgärd enligt inkassolagen. I domskälen sägs: *”För att en inkassoåtgärd enligt inkassolagen skall föreligga förutsätts enligt 1 § 1 st. i lagen att åtgärden innebär en påtryckning på gäldenären. En ansökan om konkurs har normalt som syfte att gäldenären skall försättas i konkurs och att borgenären skall få betalning för sin fordran genom utdelning i konkursen. I praktiken innebär en konkursansökan i allmänhet också en påtryckning på gäldenären att själv betala sin skuld. I den mån inte särskilda omständigheter föreligger bör därför en konkursansökan utgöra en inkassoåtgärd i la-gens mening.”*

I konkurslagen (1987:672) finns regler för att bestämma om gäldenären saknar betalningsförmåga (insolvens). I 2 kap. 9 § sägs t.ex. att om annat inte visas ska en gäldenär – som är bokföringsskyldig eller har varit det mindre än ett år före konkurs-ansökningen – anses vara insolvent om följande förutsättningar är uppfyllda:

- Gäldenären har – trots uppmaning av borgenären – låtit bli att betala klar och förfallen skuld inom en vecka, och

- borgenären har därefter sökt honom i konkurs inom tre veckor, och
- skulden är då fortfarande inte betald.

Borgenärens uppmaning måste innehålla en upplysning om att konkursansökan kan följa. Uppmaningen ska delges gäldenären och ska normalt ha föregåtts av ett inkassokrav med hot om att konkursrättsliga åtgärder kan komma att inledas om betalningen uteblir.

Hot om konkursrättsliga åtgärder bör användas restriktivt och är en adekvat och lämplig åtgärd endast om försök att få betalt på annat sätt har misslyckats. Inte heller bör ansökan om konkurs annat än i undantagsfall användas som påtryckning mot gäldenären vid indrivning av småbelopp.

Det bör observeras att dröjsmål kan vara ett riskmoment i konkurssituationer, t.ex. kan en återvinningsfrist riskera att löpa ut. Om så är fallet, kan sådana särskilda skäl som anges i 7 § inkassolagen anses vara för handen, och en konkursansökan behöver inte föregås av något inkassokrav.

Avstängning av elleverans

God inkassosed innebär att hot om vissa åtgärder inte får användas som påtryckningsmedel om åtgärderna inte faktiskt övervägs eller om det inte finns förutsättningar för att genomföra dem. Se s. 18 ”Tillåtna inkassoåtgärder”. Om en elleverantör hotar att stänga av eltillförseln till en fastighet, kan hotet därför betraktas som en otillbörlig inkassoåtgärd om det inte finns förutsättningar för avstängning. Se även s. 8 ”Inkassoåtgärder”.

Regler för avstängning av elleverans finns i en speciallag, ellagen (1997:857). I 11 kap. finns regler som gäller konsumenter. Skälig kostnadsersättning kan tas ut i följande fall:

- för uppmaning att vidta rättelse,
- för uppmaning att betala,
- för meddelande till socialnämnd och
- för fränkopplingsavgift.

I elförordningen (1994:1250) 15 b § finns detaljerade regler för hur underrättelse till konsument och socialnämnd ska utformas.

Parkeringsavgift

Felparkering kan leda till betalningsansvar i tre olika situationer. Lagen (1976:206) om felparkeringsavgift och lagen (1984:318) om kontrollavgift vid olovlig parkering reglerar två av dessa situationer. Den tredje situationen grundas på att det finns ett civilrättsligt avtal mellan bilföraren och den som upplåter parkeringsplatsen, s.k. avtalsparkering.

När det gäller parkeringsavgifter faktureras först bilföraren genom att ett inbetalningskort fästs på fordonets vindruta. Risken är därmed större att ”fakturan” inte ska nå adressaten än om den hade sänts med post.

Inkassoåtgärder beträffande parkeringsavgift får endast vidtas om en betalningspåminnelse har sänts till fordonsägaren. I 8 § lagen om kontrollavgift vid olovlig parkering finns bestämmelser om kontrollavgift.

Eftersom betalningspåminnelsen fungerar som en dubblettfaktura bör den innehålla sådana uppgifter att galdenären/bilägaren lätt kan iden-

Allmänt

**Betalnings-
påminnelse
m.m.**

tifiera parkeringstillfället. Det är rimligt att ange en tidsfrist för inbetalningen. Fristen bör inte vara kortare än den tidsfrist som har angivits på inbetalningskortet som fästs på vindrutan.

Överlåten fordran

Den som har övertagit en fordran på avgift för s.k. avtalsparkering bör underrätta fordonsägaren om detta innan inkassoåtgärder vidtas. Underrättelsen kan lämnas i påminnelsen eller i något tidigare meddelande till fordonsägaren.

Utformning av inkassokrav

Inkassokrav som avser avgift för s.k. avtalsparkering bör – då lagen om kontrollavgift vid olovlig parkering inte är tillämplig – innehålla följande text:

”Detta krav på parkeringsavgift riktas till Er såsom ägare av fordonet. Om Ni själv har parkerat bilen på platsen är Ni i allmänhet skyldig betala avgiften. Betalningsskyldighet kan även föreligga i vissa andra fall.”

Övrigt

Innan inkassoåtgärder vidtas ska inkassoombudet göra klart för sig om uppdraget avser en fordran som har överlåtit före påminnelsen och om fordonsägaren i så fall har underrättats om överlåtelser.

Det är inte förenligt med god inkassosed att inleda inkassoåtgärder för parkeringsförsummelse under normal semestertid, dvs. den 15 juni till 15 augusti, utan att man antingen har förvissat sig om att fordringsanspråket har blivit känt för gäldenären eller att denne fått betalningsfristen utsträckt. Fristen bör inte vara kortare än fyra veckor räknat från påminnelse till kravbrev. (Regeringsbeslut den 24 juni 1993, dnr 93-316)

Val av processform

Inkassombudet ska pröva vilken processform som ska användas och ge borgenären information och råd om det.

Man bör inte ansöka om betalningsföreläggande i samtliga fall där en sådan ansökan är formellt möjlig. T.ex. är summarisk process inte meningsfull när gäldenären har gjort en saklig invändning som medför att fordringsanspråket måste prövas materiellt. Det strider mot god inkassosed att i en sådan situation hota med att ansöka om betalningsföreläggande. Om det tydligt framgår att gäldenärens invändning är sakligt grundad bör en eventuell talan väckas vid domstol genom en stämningsansökan.

En sakligt grundad invändning innebär t.ex. att gäldenären åberopar en omständighet som skulle kunna medföra att gäldenären är befriad från betalningsansvar. I det fallet har det ingen betydelse om borgenären eller dennes ombud anser att invändningen är befogad eller inte.

Ett exempel på en saklig invändning är att levererade varor inte stämmer med beställningen. Att vägra betala utan motivering är inte en saklig invändning. Att uppge bristande betalningsförmåga eller att man har en motfordran som skulden ska kvittas mot är inte heller en saklig invändning.

Ansökan om betalningsföreläggande får göras om det inte klart framgår av gäldenärens skrift att fordran bestrids. Om borgenären ska fråntas möjligheten att använda den summariska processen ankommer det på gäldenären att klargöra sin inställning till fordran.

I de fall en sakligt grundad invändning endast av-

ser en del av fordran får borgenären ansöka om betalningsföreläggande avseende det otvistiga beloppet.

Det strider mot god inkassosed att hota med att ansöka om betalningsföreläggande när det är tydligt att gäldenärens invändning är saklig. Hot om en för tvisten meningslös process kan innebära en otillbörlig påtryckning. Vilken processform som kan bli aktuell måste därför i vissa fall prövas innan inkassokrav sänds ut.

Ett felaktigt val av processform kan leda till en ansökan eller ett utslag i mål om betalningsföreläggande vilket i sin tur innebär att gäldenären på felaktiga grunder noteras i kreditupplysningsregister. Vidare kan gäldenären orsakas onödiga kostnader, se s. 35 ”Kostnader för det rättsliga förfarandet”.

Om en borgenär vill använda sig av den summariska processen trots att inkassoombudet anser att det skulle strida mot god inkassosed, bör ombudet avsäga sig inkassouppdraget.

Verkställighet

Inkassolagen föreskriver inte att borgenären eller dennes ombud ska påminna gäldenären om fordringsanspråket innan utslaget eller domen (exekutionstiteln) åberopas eller lämnas in för verkställighet. Med hänsyn till omständigheterna kan det dock i vissa fall finnas anledning att kontakta gäldenären efter utslaget eller domen.

Anspraak på ersättning för inkassokostnader bör inte framställas efter det att kronofogdemyndighet eller domstol har avgjort om gäldenären är betalningsskyldig.

Möjligheten att få ut ersättning för förrättningskostnader i ett visst utsökningsmål begränsas till vad kronofogdemyndigheten kan mäta ut hos gäldenären. Sökanden/borgenären riskerar alltså normalt att dessa kostnader inte kan tas ut av gäldenären. Om parterna har avtalat att gäldenären ska stå för eventuella förrättningskostnader, bör dock borgenären kunna inleda inkassoförfarande beträffande denna fordran.

Amorteringsplan

Om det visar sig att gäldenären inte kan betala hela den förfallna skulden på en gång, kan en amorteringsplan upprättas. Planen ska upprättas i samråd med gäldenären, som då kan upplysa om sina ekonomiska möjligheter och påverka planens utformning (3 § 2 p. lagen om ersättning för inkassokostnader m.m.).

För att en amorteringsplan ska anses vara utformad i enlighet med god inkassosed bör den innehålla:

- borgenärens namn,
- vad fordran avser,
- kapitalbelopp,
- dröjsmålsränta (framräknad till sista delbetalningen),
- räntesats enligt inkassokrav (se s. 30 ”Dröjsmålsränta”),
- kostnadsersättning för inkassokrav,
- upprättande av amorteringsplan,
- aviserings- och bokföringskostnader, samt
- övriga kostnader (se s. 32 ”Kostnader”),
- antalet delbetalningstillfällen,
- delbetalningarnas storlek,
- tidpunkter för delbetalningar,
- totalskuld (framräknad till sista betalningsdagen).

Allmänt

Innehåll

Av amorteringsplanen bör det också framgå vad som händer om planen inte följs, t.ex. att den upphör att gälla för ett visst delbelopp eller i sin helhet.

Godtagande En överenskommelse om en amorteringsplan innebär i princip att borgenären åtar sig att inte vidta några inkassoåtgärder om gäldenären följer planen. God inkassosed får därför anses innebära att ett mål som har inletts vid domstol eller kronofogdemyndighet ska återkallas, såvida man inte har kommit överens med gäldenären om något annat.

Dröjsmålsränta

Ränta enligt lag Om betalningstiden har gått ut för en fordran vars förfallodag är bestämd i förväg, beräknas ränta på fordran från förfallodagen (3 § 1 st. räntelagen (1975:635)).

För de flesta andra fall gäller att ränta på en förfallen fordran börjar löpa från den dag som infaller en månad efter det att borgenären har sänt en räkning eller på annat sätt framställt sitt anspråk på betalning (4 § räntelagen).

Vanligen begär en säljare betalning genom att sända en faktura. Om det meddelas på fakturan att säljaren kräver dröjsmålsränta om den inte betalas, beräknas räntan från den dag som infaller en månad efter den dag fakturan har avsänts. Gäldenären är dock inte skyldig att betala ränta för tiden innan han har fått räkningen eller kravet.

Om det inte meddelas på fakturan att säljaren kräver dröjsmålsränta, utan detta meddelas först senare i en betalningspåminnelse eller i ett inkasso-krav, beräknas räntan från den dag som infaller en månad efter den dag som betalningspåminnelsen respektive inkassokravet expedierades.

Högre dröjsmålsränta än vad som anges i räntelagen får bara begäras om borgenären och gäldenären har avtalat om det. Ett sådant avtal – som kan vara uttryckligt eller underförstått – ska ha ingåtts senast i samband med att fordringsanspråket uppkom. Om anspråket på dröjsmålsränta grundar sig på avtal, kräver god inkassosed att ombudet förvissar sig om att det verkligen finns ett avtal.

Ränta enligt avtal

Dröjsmålsränta betraktas som en kapitalsskuld endast om detta har avtalats mellan borgenären och gäldenären (exempelvis i vissa kontokreditavtal). Kapitaliseringen ska göras vid den tidpunkt som framgår av avtalet.

Ränteskuld

Annan ränta än dröjsmålsränta (t.ex. halvårsränta på banklån) betraktas som en kapitalsskuld då räntan har förfallit till betalning.

Beräknas dröjsmålsränta enligt räntelagen eller med utgångspunkt från diskontot under dröjsmålet, får upplupen dröjsmålsränta anges enligt följande:

Räntearangivelse

- räntans sammanlagda belopp
- den tidsram och det kapitalbelopp som har legat till grund för beräkningen
- att beräkningen är gjord med utgångspunkt från det gällande diskontot vid varje tidsperiod
- uppgift om gällande dröjsmålsräntesats.

Räntefoten för dröjsmålsränta som inte är upplupen vid tiden för inkassokravet kan anges genom en hänvisning till räntelagen eller avtal.

Om borgenären är beredd att avstå från dröjsmålsränta om skulden betalas inom tidsfristen, ska det framgå av inkassokravet. Där ska också anges om dröjsmålsränta kommer att krävas för tid före delgivning vid en eventuell ansökan hos

kronofogdemyndighet eller domstol samt den räntesats, den tid och det kapitalbelopp som kommer att ligga till grund för ränteberäkningen. Däremot behöver inte den per kravdagen upplupna räntan anges i detta fall.

Kostnader

Rättslig reglering

Frågor om ersättning för inkassokostnader regleras i lagen om ersättning för inkassokostnader m.m. (1981:739). Storleken av de belopp som gäldenären kan bli skyldig att betala i kostnadsersättning regleras i förordningen (1981:1057) om ersättning för inkassokostnader.

Lagen reglerar gäldenärens skyldighet att ersätta borgenärens kostnader för åtgärder som normalt ingår i det utomrättsliga förfarandet för indrivning av en förfallen fordran. I praktiken är det fråga om betalningspåminnelser, inkassokrav, uppgörelser om amorteringsplaner på indrivningsstadiet samt andra rutinmässiga åtgärder som samtal och korrespondens med gäldenären. Lagen omfattar *inte* gäldenärens skyldighet att ersätta kostnader för rättsliga förfaranden och exekutiva åtgärder.

Lagen reglerar endast skyldigheten att ersätta kostnader för åtgärder med anledning av en *förfallen* fordran. Kostnader för faktureringar, aviseringar eller påminnelser som är utsända före en fordrans förfallodag omfattas alltså inte av lagen.

Lagen omfattar inte heller en gäldenärs skyldighet att ersätta kostnader för avisering och bokföring av inbetalningar enligt en amorteringsplan som har upprättats på indrivningsstadiet. (En sådan betalningsskyldighet kan dock vara avtalad).

Lagen tillämpas oberoende av om gäldenären och borgenären är näringsidkare eller konsumenter, fysiska eller juridiska personer. Vidare ska lagen tillämpas oavsett om förfarandet omfattas av inkassolagen eller ej.

Gäldenären är skyldig att betala ersättning för:

- En skriftlig betalningspåminnelse om skulden. En förutsättning är att detta har avtalats senast i samband med att skuldens uppkom.
- Ett inkassokrav, utformat i enlighet med 5 § inkassolagen, som har överlämnats eller sänts till gäldenären.
- Upprättande av en fullständig amorteringsplan. En förutsättning är att planen är upprättad i samråd med gäldenären, att den är skriftlig och att den har överlämnats eller sänts till gäldenären.

Ersättnings- skyldighet

Gäldenären är skyldig att ersätta kostnader för åtgärder som har varit nödvändiga för att ta till vara borgenärens rätt, dvs. åtgärder som leder till betalning (2 och 3 §§ kostnadslagen (1981:739)). Gäldenären får inte krävas på högre ersättning för kostnader än vad som får debiteras enligt gällande bestämmelser.

För att kunna visa att kravhandlingen har utformats enligt lag eller god inkassosed måste det finnas en handling som i alla delar överensstämmer med den som har sänts till gäldenären. Det kan vara en kopia eller en vidimerad avskrift av kravhandlingen eller en möjlighet att göra en utskrift med hjälp av det ADB-stöd som används i verksamheten.

Bevara kravet

En sådan kopia av kravhandlingen bör bevaras under minst sex månader efter det att ärendet har slutredovisats till borgenären. Om kopian bevaras med stöd av ADB ska ärendet gallras senast tolv månader efter slutredovisningen.

Med bevarande av handling avses inte nyskapande.

Det är inte förenligt med god inkassosed att kräva ersättning för inkassokravet om en kopia, avskrift eller utskrift av inkassokravet inte kan visas upp. Se även s. 44 ”Tillstånd”.

Angivande av ersättningsanspråk

Om en borgenär inte kräver ersättning för inkassokostnad under förutsättning att fordran betalas inom den tidsfrist som anges i inkassokravet, bör detta framgå av kravet. Där bör också anges om ersättning kommer att krävas vid en eventuell ansökan till kronofogdemyndighet eller domstol, och i så fall med vilket belopp.

Kostnad för avisering och bokföring

Datainspektionen har godtagit att borgenären kan komma överens med gäldenären om att denne ska betala skäliga aviserings- och bokföringskostnader som uppkommer på grund av amorteringsuppgörelsen under följande förutsättningar:

- Amorteringsuppgörelsen har träffats i samråd med gäldenären.
- Gäldenären har samtidigt med överenskommelsen om amortering fått en skriftlig bekräftelse av överenskommelsen om debitering av aviserings- och bokföringskostnad.
- Kostnaden för varje avbetalningstillfälle samt antalet avbetalningstillfällen har angivits i bekräftelsen.
- Ersättningen för aviserings- och bokföringskostnad uppgår till högst ett belopp som motsvarar det ersättningsbelopp för betalningspåminnelse som anges i förordningen om ersättning för inkassokostnader m.m.

Inkassokostnad

Avsnittet ”Betaling” på s. 36 tar upp frågan om när en betalning har befriande verkan. Tidpunkten har betydelse för borgenärens rätt till ersättning för inkassokostnader i de fall då skulden betalas ungefär samtidigt som inkassokravet skickas ut.

Enligt Datainspektionens mening har borgenären rätt till ersättning för inkassokostnader i följande fall:

- Fordran som avser hyra: Om kravet har skickats till gäldenären senast den dag gäldenären gjorde sin inbetalning på post- eller bankgiro (inbetalningsdagen).
- Annan fordran: Om kravet har skickats till gäldenären senast på bokföringsdagen (den dag som beloppet bokförs på borgenärens eller ombudets konto).

Det strider alltid mot god inkassosed att expediera kravet om man vet att en inbetalning är gjord och därefter vidhålla sitt kostnadsanspråk.

I en ansökan till kronofogdemyndighet eller domstol begär borgenären i regel ersättning för sina kostnader. En sådan begäran är bara ett yrkande om ersättning för kostnader. När målet avgörs meddelas ett beslut i kostnadsfrågan enligt 46 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning eller 18 kap. 14 § rättegångsbalken. Dessförinnan är ingen part betalningsskyldig för sådana kostnader. Visserligen är kostnaderna i mål av detta slag standardiserade och i författningen finns de belopp angivna som normalt ska utdömas, men de är kostnader för ett rättsligt förfarande och betalningsskyldigheten uppkommer först genom att kronofogdemyndigheten eller domstolen avgör att en part ska betala ersättning till motparten. Det strider mot god inkassosed att avräkna kostnadsyrkandet från gäldenärens betalning, såvida inte gäldenären uttryckligen har gått med på en sådan avräkning. Se vidare s. 37 ”Avräkning”.

Rätten till kostnadsersättning kan komma att diskuteras när skulden betalas ungefär samtidigt som ansökan lämnas in till kronofogdemyndighet eller

Kostnader för det rättsliga förfarandet

domstol. Enligt Datainspektionens mening har borgenären rätt att vidhålla ett yrkande om kostnadsersättning om ansökan har avsänts i enlighet med vad som sagts om inkassokostnad i föregående avsnitt.

Det strider dock alltid mot god inkassosed att vidhålla ett kostnadsyrkande trots att man vet att en inbetalning är gjord.

Observera också bestämmelsen i 18 kap. 3 a § rättegångsbalken som begränsar vinnande parts rätt till ersättning för rättegångskostnader vid domstol till vad han hade kunnat få i mål om betalningsföreläggande, om talan lika gärna hade kunnat avgöras i ett sådant mål.

Betalning

Om en gäldenär betalar sin skuld och detta är känt för borgenären eller inkassoombudet, strider det naturligtvis mot god inkassosed att t.ex. lämna in en ansökan om betalningsföreläggande till kronofogdemyndighet. Detta gäller även om beloppet ännu inte har blivit tillgängligt för borgenären eller ombudet.

Normalt betalar en gäldenär sin skuld genom att sätta in beloppet på post- eller bankgiro. Beloppet bokförs i regel på mottagarens konto följande arbetsdag och han aviseras om betalningen dagen därpå.

Det är av stor praktisk betydelse när en inbetalning till post- eller bankgiro ska anses vara fullgjord med befriande verkan.

För **hyresfordringar** är frågan reglerad i lag. Om hyresgästen betalar hyran på post- eller bankkonto, anses beloppet ha kommit hyresvärden till

handa omedelbart vid betalningen. Lämnar hyresgästen ett betalningsuppdrag på hyran till bank- eller postgiro anses beloppet ha kommit hyresvärdens till handa när det förmedlande kontoret tar emot betalningsuppdraget (12 kap. 20 § 3 st. jordabalken).

Andra fordringar anses betalade när beloppet har bokförts på mottagarens konto (en dom av Högsta domstolen refererad i NJA 1988 s. 312 anses vara vägledande).

Om gäldenären har betalat ska det alltid meddelas till kronofogdemyndighet eller domstol. Detta gäller även delbetalning. I förekommande fall bör även en upplysning lämnas om hur betalningen har avräknats. Upplysningen bör innehålla uppgifter om inbetalningsdag/bokföringsdag hos bank- eller postgiro.

Ersättning för kostnaden för ansökan till kronofogdemyndighet eller domstol har tagits upp på s. 32 ”Kostnader”.

Avräkning

Vid frivillig betalning gäller – om inte annat är avtalat – att inkassoombudet ska beakta gäldenärens anvisning om hur beloppet ska avräknas (beträffande ränta finns särskilda regler i 9 kap. 5 § handelsbalken). Gäldenärens anvisning kan vara uttrycklig eller framgå av omständigheterna, t.ex. när det inbetalade beloppet överensstämmer med kapitalskulden.

När det gäller betalning efter verkställd utmätning har inte gäldenären möjlighet att påverka avräkningen. Enligt 13 kap. 13 § utsökningsbalken ska kronofogdemyndigheten avräkna de utmätta medlen på ränta och annan biförpliktelse före fordrans kapitalbelopp, om inte borgenären har yrkat annat.

Om en delbetalning görs efter det att ett mål har inletts vid kronofogdemyndighet eller domstol, bör kronofogdemyndigheten eller domstolen omedelbart få ett meddelande om att kravet är nedsatt. Meddelandet bör innehålla upplysning om inbetalningsdag/bokföringsdag hos bank- eller postgiro.

Avräkning mot kostnadsersättning som yrkas vid kronofogdemyndighet eller i tingsrätt får endast göras om gäldenären uttryckligen har gått med på det.

Oidentifierad inbetalning

Inkassoombudets hantering av oidentifierbara inbetalningar anses ingå i skyldigheten att iaktta god inkassosed.

Inkassoombudets rutiner bör vara upplagda så att antalet oidentifierade inbetalningar blir så litet som möjligt. Ombudet kan t.ex. i anslutning till inkassokrav och andra skrifter till gäldenären tillhandahålla inbetalningsblanketter med ärendenummer eller motsvarande samt en uppmaning till gäldenären att vid betalning i första hand använda medsänt inbetalningskort. Det bör också finnas en upplysning om att den som gör inbetalning på annat sätt bör ange borgenären och ärendenumret (eller motsvarande) som finns angivet på inkassokravet. Vidare bör givetvis avsändaren kontaktas.

Med dessa åtgärder bör huvuddelen av de oidentifierade inbetalningarna kunna hänföras till rätt uppdragsgivare. Om den oidentifierade betalningen är gjord innan ansökan till kronofogdemyndighet eller domstol kan gäldenären i ett senare skede komma att åberopa betalningen.

Om den okända inbetalningen inte har kunnat identifieras inom sex månader från utgången av den månad inbetalningen gjordes, anser Datainspektionen att de inbetalade medlen ska åter-sändas till avsändaren, om denne är känd.

Skadestånd

Den som bedriver inkassoverksamhet kan bli skadeståndsskyldig gentemot en gäldenär för skada som har tillfogats genom en otillbörlig påtryckning eller någon annan otillbörlig inkassoåtgärd. Ersättningsskyldigheten inträder oberoende av om skadan har tillfogats uppsåtligen eller av vårdslöshet och omfattar även ideell skada, dvs. lidande och andra omständigheter som inte är av rent ekonomisk natur.

Om personregister används i inkassoverksamheten kan också skadeståndsregeln i personuppgiftslagen bli tillämplig.

Rättelse av uppgifter i kreditupplysningsregister

Följande uppgifter, som kan vara föranledda av inkassoåtgärder, noteras i kreditupplysningsregister. Vissa uppgifter noteras även i kreditupplysningskrifter:

- Ackord
- Ansökan om betalningsföreläggande
- Avhysning
- Beslut om skuldsanering
- Betalningsinställelse
- Konkurs
- Konkursansökan
- Tredskodom

Vilka uppgifter noteras?

- Utmätningförrättning om utmätningssbar egendom saknats
- Utslag i mål om betalningsföreläggande
- Växelprotest
- Återtagande av avbetalningsgods.

Ansökan om betalningsföreläggande noteras endast om juridiska personer.

Det bör uppmärksammas att en uppgift om återvinningstalan – dvs. begäran om omprövning av ett beslut – och beslut om undanröjande av utslag inte noteras. Om ett utslag är noterat hos ett kreditupplysningsföretag, påverkas alltså inte noteringen automatiskt av ett beslut om återvinning eller ett beslut om att utslaget ska undanröjas.

Uppgifter om privatpersoner och näringsidkare bevaras normalt i tre år och uppgifter om företag i fem år (ansökningsuppgifter gallras dock efter två år).

Meddela rättelse

En borgenär eller ett inkassoombud som har orsakat en materiellt oriktig åtgärd som medför att en missvisande notering har införts eller kommer att införas i kreditupplysningsregister och/eller -skrift ska meddela detta till följande kreditupplysningsföretag:

- **AAA Soliditet AB**
Box 1529, 179 29 Sundbyberg
- **AB Svensk Upplysningstjänst**
Box 244, 201 22 Malmö
- **Creditsafe AB**
Fabriksgatan 7, 412 50 Göteborg
- **Dun & Bradstreet Sverige AB**
Box 1529, 172 29 Sundbyberg

- **Sergel Kreditjänster AB**
Box 17842, 118 94 Stockholm
- **Upplysningscentralen UC AB**
117 88 Stockholm

En framställning om rättelse bör göras omedelbart, dock senast tre dagar efter den dag då den oriktiga åtgärden uppmärksammades. Samtidigt bör en kopia av framställningen skickas till den som har utsetts för den oriktiga åtgärden.

Enligt Datainspektionens praxis är en uppgift missvisande i följande fall:

- Fordringsanspråket har reglerats innan den noterade händelsen inträffade.
- Betalningen har försenats genom omständighet som gäldenären inte har kunnat förutse och inte är ansvarig för.
- En dubbelnotering har gjorts trots att grunden för fordringsanspråket väsentligen är densamma.
- Betalningsförsummelsen har uppstått på grund av en brottslig handling som utförts av tredje man.
- Efter det att betalningsförsummelsen har fastställts har en dom, förlikning eller annan överenskommelse visat att gäldenären inte alls eller endast delvis har varit betalningsansvarig.
- Efter en bolagsförsäljning är en betalningsförsummelse alltjämt noterad på bolaget, trots att det är uppenbart att bolagets nya verksamhet inte har annan förbindelse med den gamla verksamheten än att den har samma organisationsnummer.
- En uppgift saknas som normalt registreras och har uppenbar betydelse för bedömningen av vederbörandes vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

Vad är missvisande uppgift?

En uppgift ska enligt författningen inte anses missvisande enbart på grund av följande omständigheter:

- Betalningsförsummelsen har berott på glömska.
- Gälldenären har överlämnat åt någon annan, som inte regelmässigt utför sådana uppdrag, att ombesörja betalning och denne har inte fullgjort uppdraget.
- Fordringsanspråket har reglerats efter det att den noterade händelsen har inträffat.

Föreskrifter och skadestånd

Datainspektionen kan föreskriva att framställning om rättelse ska göras. En sådan föreskrift kan förenas med vite. Dessutom kan skadeståndsregeln i 18 § inkassolagen bli tillämplig.

Kreditupplysningsföretag som tar emot en korrekt framställd begäran om rättelse enligt 12 § kreditupplysningslagen (1973:1173) ska se till att rättelseåtgärder snarast vidtas.

Redovisning

God inkassosed innebär att inkassoombud bör iaktta följande när de redovisar till uppdragsgivaren:

- Inkasserade medel ska sättas in på ett särskilt bankkonto eller postgirokonto samma dag som inbetalningen är gjord eller senast påföljande bankdag. Senast bankdagen efter denna dag ska dessa medel översändas till uppdragsgivaren. En redovisning vid annan tidpunkt förutsätter att inkassoombudet och uppdragsgivaren har avtalat om detta.
- Ombudet ska översända det totala belopp som gälldenären har betalat till uppdragsgivaren. Den ersättning för borgenärens kostnader som gälldenären har betalat (t.ex. ersättning för inkasso-

krav, ersättning för upprättande av amorteringsplan, ansökningsavgift, arvode i mål om betalningsföreläggande) tillfaller borgenären. Inkassoombudet är därför skyldigt att redovisa alla belopp om det inte finns ett avtal mellan inkassoombudet och uppdragsgivaren om att ett reducerat belopp (t.ex. efter avdrag för inkassoombudets utlägg och kostnader) ska översändas.

- Om det finns ett avtal att gäldenären ska betala direkt till borgenären bör det finnas ett särskilt avtalsvillkor om att borgenären är skyldig att informera inkassobolaget när en betalning är gjord.
- Redovisning till uppdragsgivaren innebär att redovisningshandlingar överlämnas till denne och att medel som tillkommer uppdragsgivaren görs tillgängliga för denne.
- Om ränta på redovisningsmedel uppkommer ska räntan tillfalla uppdragsgivaren om inte annat har avtalats.
- Redovisningshandlingen ska – om inte annat har avtalats – ange datum då gäldenärens inbetalning(ar) kom in till inkassoombudet samt vad som har inkasserats. Redovisningen ska delas upp på kapital, ränta och olika kostnadsersättningar (t.ex. för påminnelse, amorteringsplan, avisering, bokföring, inkassokrav, ansökan till kronofogdemyndighet och domstol).

Om inkassoombudet har rätt att tillgodoräkna sig ett visst belopp för t.ex. utlägg och kostnader ska även ett sådant belopp samt vilken fordran beloppet avser, anges i redovisningshandlingen.

Originalhandlingar ska översändas till uppdragsgivaren efter att ärendet har slutredovisats om inte annat har avtalats.

Tillstånd

Ansökan Den som avser att bedriva inkassoverksamhet ska ansöka om tillstånd på en särskild blankett (2 § inkassolagen) som kan hämtas på ***www.datainspektionen.se*** eller beställas på telefon 08-657 61 46. Om personuppgifter kommer att behandlas ska det anmälas till Datainspektionen på en särskild blankett (36 § PuL). Det finns ett antal undantag från anmälningsplikten, mer information finns i Datainspektionens informationsblad ***”Anmälan och förhandskontroll”***.

Datainspektionen har utfärdat särskilda föreskrifter angående tillstånd enligt inkassolagen (DIFS 1999:2). Se bilaga 1.

**Tillstånds-
prövning** Datainspektionen prövar om inkassoverksamheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt utifrån bl.a. en bedömning av de sökandes meriter (3 § inkassolagen).

Är sökanden en fysisk person blir denne föremål för meritbedömningen. Är sökanden en juridisk person meritbedöms antingen den formellt ansvarige eller den formellt ansvarige tillsammans med den person som rent faktiskt kommer att leda det dagliga inkassoarbetet.

Datainspektionens bedömning sker i huvudsak utifrån de inlämnade merithandlingarna och de övriga handlingar som visar hur verksamheten ska bedrivas. Såväl omdömesgillhet som sakkunskap prövas.

Omdömesgillhet kan exempelvis styrkas genom intyg från tidigare arbetsgivare. Sakkunskap kan styrkas genom intyg eller betyg över teoretisk utbildning och praktiska erfarenheter av inkassoverksamhet eller därmed jämförlig praktik.

Tillstånd får enligt inkassolagen beviljas för högst tio år. För juridiska personer begränsas regelmässigt tillståndet till fem år.

Om tillståndshavaren avser att fortsätta verksamheten ska han lämna in en ny ansökan innan tillståndstiden går ut. En förutsättning för att ett förnyat tillstånd ska beviljas är att sökanden på ett godtagbart sätt har följt gällande lagregler och föreskrifter och i övrigt arbetat på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Förnyelseansökan bör innehålla de uppgifter som anges i inkassoförordningen. Om förhållandena är oförändrade och överensstämmer med vad som har angivits i den ursprungliga ansökan eller till vad som senare skriftligen har anmälts till Datainspektionen är en hänvisning till tillämpliga skriftliga handlingar tillräcklig. Sökanden ska då precisera vilken eller vilka handlingar som avses.

Datainspektionen kan återkalla ett tillstånd när det inte längre kan antas att inkassoverksamheten bedrivs på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt, t.ex. om tillståndshavaren skulle dömas för ekonomiska brott. En återkallelse kan också bli aktuell om inspektionen med anledning av klagomål från allmänheten eller på annat sätt konstaterar allvarliga brister i verksamheten. Ytterligare en grund för återkallelse kan vara att tillståndshavaren bryter mot en föreskrift som Datainspektionen har meddelat.

Tillståndstid

Förnyelse av tillstånd

Återkallelse av tillstånd

Bevarande av handlingar

Datainspektionen har rätt att göra inspektioner hos den som bedriver inkassoverksamhet och ta del av alla handlingar som rör verksamheten. En förutsättning för detta är att alla handlingar i enskilda inkassoärenden sparas.

Alla handlingar som har inkommit i ett ärende bör bevaras i original eller kopia under minst sex månader efter det att ärendet har avslutats.

Alla handlingar som har upprättats av den som bedriver inkassoverksamhet bör under minst sex månader efter det att ärendet har avslutats bevaras i form av kopia, vidimerad avskrift eller möjlighet att framställa en utskrift som överensstämmer med den handling som har sänts till gäldenären. Se även s. 33 ”Bevara kravet”.

Datainspektionens författningssamling

Ansvarig utgivare: Leif Lindgren

DIFS 2005:1
Omtryck

Föreskrifter om ändring av Datainspektionens föreskrifter (DIFS 1989:1) om tillstånd enligt 2 § inkassolagen (1974:182);

beslutade den 8 juni 2005.

Datainspektionen föreskriver med stöd av 6 § inkassoförordningen (1981:956) att 4 och 5 §§ Datainspektionens föreskrifter (DIFS 1989:1) om tillstånd enligt 2 § inkassolagen (1974:182) skall upphöra att gälla vid utgången av juni 2005.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den 1 juli 2005.

1 § Av 2 § inkassolagen framgår att inkassoverksamhet, som avser indrivning av fordringar för annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning, får bedrivas endast av den som fått Datainspektionens tillstånd. Av stadgandet framgår vidare att sådan verksamhet i vissa fall får bedrivas utan sådant tillstånd.

Datainspektionen föreskriver, som precisering av undantaget från tillståndsplikten i 2 § inkassolagen, att tillstånd inte behövs för

1. kommun som driver in fordringar för kommunala bolag och stiftelser,
2. kommunägt bolag som ombesörjer inkassoverksamhet för kommunen och/eller andra kommunens bolag och stiftelser,
3. facklig organisation som driver in medlemmars lönefordringar,
4. branschförening som inte själv driver näringsverksamhet och som tillhandagår medlemsföretag med inkassotjänster jämte andra administrativa tjänster och inkassoverksamheten inte är huvudverksamheten,
5. koncernföretag enligt definitionerna i 1 kapitlet 5 § aktiebolagslagen (1975:1385), 1 kapitlet 4 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar och 1 kapitlet 1 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag om inkassoverksamheten enbart omfattar fordringar som uppkommit eller övertagits från andra företag i samma koncern för vilka tillståndsplikt ej förelåg,
6. inkassoverksamhet som utövas av anställd vid advokatbyrå inom ramen för advokatverksamheten och under överinseende av advokat.

DIFS (1996:4)

Ansökan om tillstånd

2 § Ansökan om tillstånd som anges i 2 § inkassolagen skall göras av den som avser att bedriva verksamheten. Ansökan kan göras på särskild blankett som tillhandahålls av Datainspektionen.

DIFS (1999:2)

3 § Tillståndshavaren skall i god tid före utgången av tillståndstiden, om han avser att fortsätta verksamheten, inge ny ansökan. Förnyelseansökan skall innehålla uppgifter i de avseenden som anges i 2 § inkassoförordningen. Om förhållandena är oförändrade och sålunda överensstämmer med vad som angivits i den ursprungliga ansökan eller med vad som senare skriftligen anmälts till Datainspektionen är en hänvisning till vederbörliga skriftliga dokument tillräcklig. Därvid skall sökanden precisera dokumentet eller dokumenten.

Föreskrifter för tillståndshavare

4 § *har upphävts genom (DIFS 2005:1)*

5 § *har upphävts genom (DIFS 2005:1)*

6 § Tillståndshavare skall inom sju dagar till Datainspektionen anmäla

1. att ändring eller beslut om ändring skett innebärande att annan person sätts i den meritprövade personens ställe,
2. att rutinerna för förvaltning och redovisning av inkasserade medel ändrats eller beslut om ändring fattats,
3. att utformningen av inkassorutinerna väsentligen ändrats eller beslut om sådan ändring fattats.

Denna författning¹ träder i kraft den 1 april 1989.

Denna författning² träder i kraft den 1 augusti 1996.

Denna författning³ träder i kraft den 1 november 1999.

GÖRAN GRÄSLUND

Leif Lindgren

¹ **DIFS 1989:1**

² **DIFS 1996:4**

³ **DIFS 1999:2**

Inkassolag (1974:182)

Utfärdad: 1974-04-26

Ändring införd: t.o.m. SFS 1999:73

Tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan inkassoåtgärd (inkassoverksamhet). Med inkassoåtgärd förstås åtgärd som innebär annan påtryckning på gäldenären än angivande av tid för betalning eller uppgift om att fordringen, om den inte betalas, kommer att överlämnas till någon annan för inkasso.

Beträffande enskilda personers indrivning av egna eller närståendes fordringar och dödsbonds indrivning av egna fordringar tillämpas lagen endast om fordringen har uppkommit i näringsverksamhet eller har övertagits för indrivning. Som närstående till en indrivare anses den som är gift med indrivaren eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till indrivaren eller är besvägrad med honom eller henne i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som på annat sätt står indrivaren personligen särskilt nära.

Lagen gäller ej exekutiva myndigheters verksamhet. *Lag (1999:73).*

Tillstånd för viss inkassoverksamhet

2 § Inkassoverksamhet, som avser indrivning av fordringar för annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning, får bedrivas endast efter tillstånd av Datainspektionen.

Om inkassoverksamheten utgör ett underordnat led i en annan verksamhet och inte någon av verksamheterna utgör näringsverksamhet eller om inkassoverksamheten bedrivs av ett företag för ett annat företag inom samma koncern behövs tillstånd endast i fall då inkassoverksamheten avser fordringar som tillkommer eller har övertagits från någon som inte utan tillstånd enligt denna lag hade kunnat driva in fordringarna.

Tillstånd behövs inte för inkassoverksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater. *Lag (1999:73).*

3 § Tillstånd får meddelas endast om verksamheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Tillstånd får meddelas för en tid av högst tio år i sänder. Tillståndet får förenas med föreskrift om hur verksamheten skall bedrivas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet. *Lag (1981:738).*

Regler för inkassoverksamhet

4 § Inkassoverksamhet skall bedrivas enligt god inkassosed. Därvid skall iakttagas att gäldenär ej vållas onödigt skada eller olägenhet eller utsättes för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd.

5 § Krav mot en gäldenär skall framställas skriftligt. Kravet skall innehålla tydlig uppgift om borgenärens namn och om det förhållande som fordringen grundar sig på. Är det fråga om en fordran som har överlåtits eller pantsatts och kan gäldenären på grund härav ej med befriande verkan betala till överlåtaren eller pant-

sättaren, skall kravet innehålla en tydlig upplysning om detta förhållande. I krav bör lämnas anvisning om lämpligt betalningssätt.

I krav skall vad som fordras i kapital, ränta och ersättning för kostnader anges var för sig. I fråga om ränta skall särskilt anges beloppet av upplupen ränta, räntesatsen samt den tid och det kapitalbelopp som ligger till grund för ränteberäkningen.

I samband med krav skall anges viss skälig tid inom vilken gäldenären har att betala frivilligt eller anmäla om han har någon invändning mot kravet.

Lag (1981:738).

6 § Rättslig åtgärd med anledning av fordran får ej vidtagas förrän gäldenären tillställts krav som avses i 5 § och den angivna tiden löpt ut.

7 § Bestämmelsen i 6 § gäller ej, om gäldenären uppenbarligen söker undandraga sig att betala eller om det annars föreligger särskilda skäl att frångå vad som föreskrivs där. *Lag (1981:738).*

8 § Föreligger sannolika skäl för att fordran ej är lagligen grundad eller framstår fordringen annars som obefogad, bör inkassoåtgärd ej vidtagas.

Verkan av viss betalning

9 § Betalning som gäldenären erlagt till den som har uppdrag att driva in fordran är gällande mot borgenären.

Hantering av inkasserade medel

10 § Medel som har inkasserats för annans räkning skall hållas avskilda. Har medlen uppburits i inkassoverksamhet som inte är av tillfällig natur och inte avser endast enstaka fordringar, skall de utan dröjsmål insättas på räkning i bank eller motsvarande.

Om den som får en borgenärs uppdrag att driva in en fordran har ett annat, fortlöpande uppdrag av borgenären att i väsentlig omfattning uppbära medel för dennes räkning utan skyldighet att hålla dessa medel avskilda, kan parterna skriftligen överenskomma om undantag från första stycket.

Medel som har inkasserats för annans räkning skall utan dröjsmål redovisas till denne, om ej annat har avtalats. *Lag (1981:1055).*

Register i inkassoverksamhet

10 a § Register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkassoverksamhet får överlåtas eller upplåtas till annan endast efter medgivande av Datainspektionen.

Den som upphör med tillståndspliktig inkassoverksamhet eller som avser att flytta en sådan verksamhet till ett annat land eller att kassera ett register som avser gäldenärer och som används i sådan verksamhet skall anmäla detta till Datainspektionen. Inspektionen föreskriver i sådana fall hur det skall förfaras med register som nu nämnts och som berörs av åtgärden. *Lag (1981:738).*

Tystnadsplikt i inkassoverksamhet

11 § Den som är eller har varit verksam i en inkassoverksamhet som avser indrivning av fordringar för annans räkning eller fordringar som har övertagits för in-

drivning får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han till följd därav har fått veta om enskildas personliga förhållanden eller om yrkes- eller affärshemligheter. Vad som har sagts nu gäller dock inte i fråga om inkassoverksamhet som är av tillfällig natur och avser endast enstaka fordringar.

Första stycket tillämpas ej i fråga om den som enligt annan författning är underkastad en motsvarande tystnadsplikt. I det allmännas verksamhet tillämpas bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100). *Lag (1981:1055)*.

Kostnader för inkassoåtgärder

12 § Om gäldenärens skyldighet att ersätta kostnader för inkassoåtgärder finns särskilda bestämmelser. *Lag (1981:1055)*.

Tillsyn m.m.

13 § Datainspektionen utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag. Inspektionens tillsyn omfattar dock inte verksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater.

Tillsynen skall utövas så, att den inte vållar större kostnader eller olägenheter än som är nödvändigt. *Lag (1999:73)*.

14 § Datainspektionen har rätt att företaga inspektion hos den som bedriver inkassoverksamhet och att taga del av samtliga handlingar som rör verksamheten. Den som bedriver verksamheten skall lämna datainspektionen de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär för sin tillsyn.

Underlåter den som bedriver verksamheten att lämna tillgång till handling eller att lämna upplysning i fall som avses i denna paragraf, får inspektionen förelägga vite.

15 § Om Datainspektionens tillsyn föranleder det, kan inspektionen meddela föreskrifter om hur inkassoverksamheten skall bedrivs och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet att bedriva inkassoverksamheten. Föreskrifter om hur inkassoverksamheten skall bedrivs får förenas med vite.

Om den som har fått tillstånd att bedriva inkassoverksamhet åsidosätter bestämmelse i denna lag eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen och rättelse ej vidtas eller om förutsättningarna för tillståndet i övrigt inte längre föreligger, får Datainspektionen återkalla tillståndet. *Lag (1985:356)*.

16 § upphör att gälla genom lag (1981:969).

Straff och skadestånd m.m.

17 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. utan föreskrivet tillstånd vidtar en åtgärd som utgör inkassoverksamhet enligt denna lag,
2. bryter mot föreskrift enligt 3 § andra stycket eller 15 § första stycket att anmäla ändring av visst förhållande,
3. bryter mot 10 a § första stycket eller andra stycket första meningen eller mot föreskrift som har meddelats enligt 10 a § andra stycket andra meningen, eller

4. lämnar osann uppgift i sådana fall som avses i 14 § andra stycket. *Lag (1999:73)*.

Förverkande av register

17 a § Har inkassoverksamhet bedrivits utan föreskrivet tillstånd, skall register som avser gäldenärer och som har använts i verksamheten förklaras förverkat, om det ej är uppenbart obilligt. Detsamma gäller, om ett register har överlåtits eller upplåtits i strid med 10 a § första stycket eller om föreskrift som har meddelats enligt 10 a § andra stycket andra meningen ej har följts. *Lag (1981:738)*.

18 § Den som bedriver inkassoverksamhet skall ersätta skada som till följd av verksamheten tillfogas någon genom otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd. Vid bedömning om och i vad mån skada har uppstått tas hänsyn även till lidande och andra omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

19 § Datainspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Justitiekanslern får föra talan för att ta till vara allmänna intressen. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut om föreläggande av vite. *Lag (1998:381)*.

Övergångsbestämmelser

1994:1398

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

1998:381

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1998. I fråga om överklagande av beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Inkassoförordning (1981:956)

Utfärdad: 1981-10-01

1 § Ansökan enligt inkassolagen (1974:182) om tillstånd att bedriva inkasso verksamhet eller om medgivande att överlåta eller upplåta register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkasso verksamhet görs hos Datainspektionen. Ansökan skall inges i två exemplar.

2 § Ansökan om tillstånd att bedriva inkasso verksamhet skall innehålla uppgift om

1. sökandens namn, personnummer eller organisationsnummer, post adress och telefonnummer samt verksamhetens besöksadress,
2. huruvida verksamheten avser indrivning av fordringar för annans räkning eller fordringar som övertagits för indrivning,
3. de kravrutiner som skall tillämpas i verksamheten,
4. hur de klientmedel som inflyter i verksamheten skall förvaltas och redovisas.

3 § Ansökan om medgivande att överlåta eller upplåta register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkasso verksamhet skall innehålla uppgift om

1. sökandens namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress och telefonnummer,
2. registrets omfattning och innehåll,
3. till vem överlåtelse eller upplåtelse skall ske,
4. ändamålet med överlåtelsen eller upplåtelsen.

4 § Är ansökan ofullständig, skall inspektionen förelägga sökanden att inom viss tid komplettera handlingarna, med erinran att ärendet annars kan avgöras i befintligt skick.

5 § När beslut enligt 3, 10 a eller 15 § inkassolagen (1974:182) expedieras, skall avskrift av beslutet överlämnas till Justitiekanslern.

6 § Närmare föreskrifter för tillämpningen av inkassolagen (1974:182) meddelas av Datainspektionen.

Bilaga 4

Lag (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m.

Utfärdad: 1981-07-09

1 § Denna lag gäller en gäldenärs skyldighet att ersätta en borgenärs kostnader för åtgärder som syftar till att förmå gäldenären att erlagga betalning för en förfallen skuld.

2 § Gäldenären är skyldig att utge ersättning för skriftlig betalningspåminnelse rörande skulden, om avtal därom har träffats senast i samband med skuldens uppkomst.

3 § Gäldenären är vidare skyldig att utge ersättning för

1. krav rörande skulden, om kravbrev som har utformats på ett sådant sätt som anges i 5 § inkassolagen (1974:182) har lämnats över eller sänts till gäldenären,
2. upprättande av fullständig plan för amortering av återstående del av skulden, om planen har tillkommit i samråd med gäldenären samt har satts upp skriftligt och lämnats över eller sänts till gäldenären.

4 § Ersättningskyldighet enligt 2 och 3 §§ gäller endast kostnader som har varit skäligen påkallade för att ta till vara borgenärens rätt.
Ersättning utgår med skäligt belopp enligt vad regeringen närmare föreskriver.

5 § Har någon annan åtgärd än som avses i 2 och 3 §§ vidtagits i syfte att förmå gäldenären att erlagga betalning för en förfallen skuld, är denne inte skyldig att ersätta kostnaderna för åtgärden. Vad nu sagts inskränker dock inte den skyldighet som på annan grund än denna lag kan åvila gäldenären att ersätta kostnader för mer omfattande förhandling för biläggande av tvistefråga rörande en fordran.

6 § Avtalsvillkor, som innebär att gäldenärens skyldighet att ersätta kostnader som avses i 1 § utvidgas utöver vad som följer av denna lag, är ogiltigt.

Foto: Mauritius/Megapix

Datainspektionen

Box 8114, 104 20 Stockholm

Tel: 08-657 61 00 • Fax: 08-652 86 52

e-post: datainspektionen@datainspektionen.se

webbplats: www.datainspektionen.se

ISSN 1100-3308

Pris: 100:- (inkl.moms)